

Programma- begroting

2017

2018

2019

2020

Nota van aanbieding

Agendanummer : Aan de raad.
Volgnummer :
Raadsvergadering : 8 november 2016
Kenmerk : stafafdeling bzm Brielle, 15 september 2016.
Onderwerp : Aanbieding begroting 2017-2020.

Beslispunt:

Vaststellen van de Programmabegroting 2017-2020

Inleiding

In uw vergadering van 5 juli 2016 heeft u de Kadernota 2017-2020 behandeld. Deze Kadernota gaf een eerste doorkijk naar de vooruitzichten voor deze begroting.

Op basis van de Kadernota verwachtten wij een tekort voor alle jaren die deze begroting bestrijkt aflopend van ruim € 1,7 miljoen in 2017 tot bijna € 1,4 miljoen in 2020.

In de Kadernota hebben wij uitgebreid toegelicht hoe deze bedragen tot stand zijn gekomen. De na de Kadernota opgestelde concept programmabegroting 2017-2020 geeft, inclusief alle mutaties uit de Kadernota zonder de dekkingsvoorstellen, een nog ongunstiger beeld. Het tekort varieert dan van ruim € 2 miljoen in 2017 tot ca. € 1,5 miljoen in 2020.

Onderstaand gaan wij in op de uitkomsten van de programmabegroting 2017-2020 en geven wij aan hoe wij willen komen tot een sluitende begroting.

Uitgangspunten

Deze begroting bevat ramingen die gebaseerd zijn op bestaand beleid zoals dat is verwerkt tot en met de 1e wijziging van de meerjarenraming 2016-2019, de voorjaarswijziging 2016 en het collegeprogramma 2014-2018 (raadsvergadering d.d. 8 juli 2014).

Verder is daarbij o.a. rekening gehouden met het volgende:

- gelijkblijvend loon- en prijspeil per 31 december 2017.
- kostendekkende tarieven afvalstoffenheffing en rioolrechten.
- gelijkblijvend belastingen- en heffingenniveau (in december 2016 zullen de voorstellen over de belastingen en tarieven 2016 door de raad worden besproken).
- de loon/prijscompensatie aan gemeenschappelijke regelingen is voor 2016 bepaald op +/- 0,6 %.
- aantal inwoners: 2017: 17.187 2018: 17.434 2019: 17.584 2020: 17.727.
- aantal woonruimten: 2017: 7.908 2018: 8.003 2019: 8.061 2020: 8.116.

Wijzigingen besluit begroting en verantwoording gemeenten (BBV)

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 is het BBV aangepast. Diverse ontwikkelingen sinds de introductie van het BBV waren voor het VNG-bestuur medio 2013 aanleiding om een adviescommissie in te stellen onder voorzitterschap van de heer Depla om voorstellen te doen voor vernieuwing van het BBV. Het betreft, samengevat, de volgende ontwikkelingen:

- De wens om de kaderstellende en controlerende rol van de raad te versterken;
- De wens tot betere financiële vergelijkbaarheid;
- Het toenemende belang van deze wensen als gevolg van de drie recente decentralisaties;

- De noodzaak om tijdig bij te kunnen sturen in economisch slechte tijden;
- De wens om meer inzicht te hebben in elkaars financiële positie, gegeven de onderlinge solidariteit als een gemeente in de problemen komt;
- De toenemende nationale en internationale belangstelling voor de verslaglegging in de publieke sector;
- De vragen die in de praktijk leven over de manier waarop rechtmatigheidstoezicht wordt vormgegeven.

De door de commissie voorgestelde wijzigingen van het BBV hebben als rode draad een versterking van de horizontale sturing door provinciale staten en de raad. De wijzigingen richten zich op:

1. Een uniforme indeling in taakvelden;
2. Een uniforme basisset van beleidsindicatoren;
3. Een uniforme basisset van financiële kengetallen;
4. Verbeterde informatie over verbonden partijen;
5. Vernieuwing van de accountantscontrole;
6. Inzicht in de overheadkosten;
7. Enkele aanpassingen van het stelsel van baten en lasten.

De wijzigingen in verband met de opname van een uniforme set financiële kengetallen (punt 3) zijn reeds tot stand gebracht met het wijzigingsbesluit van 15 mei 2015 (Stb. 2015, 206). De voorstellen met betrekking tot de vernieuwing van de accountantscontrole (punt 5) verkeren nog in de fase van nadere uitwerking en zullen op een later moment neerslaan in voorstellen tot wijziging van wet- en/of regelgeving. Toegankelijke en betrouwbare informatie ten behoeve van de interne sturing en controle, een betere vergelijkbaarheid van kosten en beleidsresultaten en een versterkt inzicht in de financiële positie van de provincie en gemeente – nu en op termijn – staan centraal in de wijziging van het BBV.

In de thans voorliggende begroting zijn deze wijzigingen als volgt verwerkt:

1. De oude subfunctienummers zijn vervangen volgens de IV3-informatievoorschriften 2017 door taakvelden en vermeld onder het betreffende programma. Hierdoor zijn er binnen de programma's verschuivingen geweest. Zo valt bijvoorbeeld toeristenbelasting niet meer onder Algemene dekkingsmiddelen maar onder programma 3 (3.4 Economische promotie) en zijn de jachthavens van programma 5 naar programma 2 (2.3 recreatieve havens) verschoven. De financiële consequenties van alle verschuivingen staan per programma vermeld in de tabel "Wat mag het kosten?". De beleidsteksten zijn gewoon bij de huidige programma's blijven staan.
2. Elk programma heeft een nieuwe alinea "Beleidsindicatoren" gekregen. Hierin zijn de verplichte beleidsindicatoren opgenomen. Om vergelijking mogelijk te maken is, indien beschikbaar op waarstaatjegemeente.nl, tevens het gemiddelde cijfer (tussen haakjes) van gemeentes <25.000 inwoners opgenomen.
3. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de betreffende financiële kengetallen opgenomen.
4. "Om te bevorderen dat gemeenten beleidsinformatie en beleidsrisico's van verbonden partijen in de betreffende begrotingshoofdstukken opnemen zal de commissie BBV hierover een stellige uitspraak opnemen in de notitie Verbonden Partijen". De notitie Verbonden Partijen is op het moment van opstellen van de programmabegroting nog niet gepubliceerd.
6. De programmabegroting heeft een nieuwe paragraaf Overhead gekregen. De kosten voor overhead worden niet meer rechtstreeks aan de programma's toegerekend. Voor de tarief bepaling van leges, belastingen en rechten wordt een toerekeningsmethode opgenomen in de Financiële verordening.

Uitkomsten begroting

Rekening houdend met de eerdergenoemde uitgangspunten en alle mutaties, m.u.v. de dekingsvoorstellen, uit de Kadernota toont de conceptbegroting de volgende tekorten.

2017	2018	2019	2020
2.065.853	1.690.298	1.870.892	1.545.029

Onder het volgende kopje vindt u ons voorstel tot het oplossen van deze tekorten en daarmee het sluitend maken van de begroting. Samengevat hebben wij er enerzijds voor gekozen om hierbij met name onze reserves in te zetten, inclusief de reserve sociaal domein. Anderzijds hebben wij geen gebruik gemaakt van de positieve saldi binnen het budget sociaal domein, deze bedragen hebben wij voorlopig gereserveerd binnen de reserve beleg 10.

De begroting 2017-2020 is opgesteld met verwerking van de mutaties zoals die zijn vermeld in de Kadernota. Daarnaast zijn in de begroting 2017-2020 ook een aantal zaken verwerkt die op het moment van het presenteren van de Kadernota nog niet bekend waren.

In bijlage 1 bij deze aanbiedingsbrief is een overzicht met toelichting opgenomen van de mutaties tussen de uitkomsten van de Kadernota en de uitkomsten van de thans voorliggende Programmabegroting 2017-2020.

De mutaties tussen de uitkomsten van de Kadernota en de uitkomsten van de meerjarenbegroting 2016-2019 zijn al toegelicht in de Kadernota. Een toelichting op alle mutaties is, waar nodig, opgenomen bij de diverse programma's in de programmabegroting die u separaat is aangeboden.

Financiële positie

Om reden van tijd en efficiency hebben wij er voor gekozen om alle mutaties die staan vermeld in de Kadernota te verwerken in de concept-programmabegroting. Bij de onderscheidene programma's zijn de bijhorende bedragen en toelichting afzonderlijk vermeld, ook als wij u onderstaand voorstellen om bedragen uiteindelijk niet of gewijzigd op te nemen. Deze mutaties zijn opgenomen in de 1^e wijziging van de programmabegroting 2017-2020 die u tegelijk met deze begroting wordt aangeboden. Het tegelijkertijd vaststellen van de programmabegroting en de 1^e wijziging door uw raad resulteert in een sluitende begroting voor alle jaren die deze begroting omvat. Eventuele amendementen die tijdens de begrotingsraad worden aanvaard zullen eveneens worden opgenomen in de 1^e wijziging.

Maatregelen sluitend maken begroting

Nr	omschrijving	2017	2018	2019	2020
	Geraamd tekort	2.065.853	1.690.298	1.870.892	1.545.029
	Correctie i.v.m. na afronding van de concept-begroting geconstateerde omissie in de tellingen	-53.945	-53.945	-53.945	-53.945
	Geraamd tekort na correctie	2.011.908	1.636.353	1.816.947	1.491.084
1.	Beschikking reserve beleg 10	-124.164	-494.872	-851.492	-851.492

Nr	omschrijving	2017	2018	2019	2020
2.	Vorming reserve ter dekking van de budgettaire gevolgen van het BBV voor de grondexploitatie	-500.000	-450.000	-400.000	-350.000
3.	Vorming reserve ter dekking kapitaallasten investering cultuurhuis	0	-60.000	-58.800	-57.600
4.	Niet realiseren bezuinigingen bibliotheek/theater in 2017 (<i>in afwachting besluitvorming cultuurhuis</i>)	63.726			
5.	Inzet reserve sociaal domein	-215.320	-422.081	-297.255	-22.592
6.	Correctie restant budget uitvoeringskosten sociaal Domein m.b.t. ICT-kosten (<i>inmiddels onderdeel van kosten ICT</i>)	-24.400	-24.400	-24.400	-24.400
7.	Correctie i.v.m. ten onrechte niet ten laste van egaliseringsreserve afvalstoffenheffing gebrachte uitgave	-35.000			
8.	Garantiebanen (<i>Kadernota p.10</i>); dekking uit budgetruimte sociaal domein	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
9.	Ouderbijdragen jeugdwet (<i>Kadernota p.35</i>); dekking uit budgetruimte sociaal domein	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
10.	Vervoer jeugd GGZ (<i>Kadernota p.35</i>); dekking uit budgetruimte sociaal domein	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
11.	MOP; 10% bezuiniging op het jaarbudget vanaf 2018		-100.000	-100.000	-100.000
12.	Combineren budget voor herijking GVVP, binnenstadsvisie, ontwikkeling haven	-75.000			
13.	Kosten startmoment ontwikkeling Oude Goote	-50.000			
	Sub-totaal	-1.045.158	-1.636.353	-1.816.947	-1.491.084
	Nieuw saldo	966.750	0	0	0
14.	Beschikking over de algemene reserve	-966.750			
	Saldo	0	0	0	0

Toelichting:

1. Aanwending reserve beleg 10

In de Kadernota hebben wij u reeds voorgesteld om de ruimte die er is tussen de inzet in de huidige meerjarenraming en de in 2015 vastgestelde maximum inzet per jaar van € 1.250.000 in te zetten ter dekking van het tekort. Met het inzetten van deze reserve tot deze maximale bedragen is de omvang, op basis van de huidige gegevens, toereikend tot ca. 2024 (zie bijlage 2). Zoals u hiervoor bij het kopje "Uitkomsten begroting" en hierna onder het kopje "sociaal domein" kunt lezen stellen wij voor de geprognosticeerde budgetruimte sociaal domein voorlopig te reserveren binnen deze reserve.

2. Reserve dekking rente-effect wijziging her rubricering gronden

Door een wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is de definitie voor bouwgronden in exploitatie gewijzigd. Hierdoor moeten gemeenten niet in exploitatie genomen gronden her rubriceren naar terreinen en gronden bij de materiele vaste activa. Materiele vaste activa hebben als waarderingsgrondslag verkrijgingsprijs of duurzaam lagere marktwaarde. Deze omzetting heeft daar mee gevolgen voor de waardering van deze gronden op de balans van gemeenten. Uiterlijk 31 december 2019 moet een toets plaats-

vinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan moet dat uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden.

Het feit dat de waardering en rubricering wordt aangepast heeft ook gevolgen voor de wijze van rentetoerekening aan deze exploitaties. Op het moment dat dekking van de toegekende rente niet meer kan worden gevonden binnen de grondexploitatie ontstaat een nadelig effect in het resultaat van de totale renteverdeling. In de Kadernota hebben wij dit bedrag gesteld op afgerond € 500.000.

Gehoord de wens van een meerderheid binnen uw raad om binnen datgeen wat wettelijk is toegestaan te komen tot een verdere aanwending van de reservepositie van onze gemeente tot het oplossen van begrotingstekorten stellen wij voor om het dekken van het nadelig effect van deze wijziging een tijdelijke bestemmingsreserve in te stellen. Deze reserve heeft een looptijd van 10 jaar en de beschikking over de reserve daalt jaarlijks met 10%. Uitgaande van de genoemde € 500.000 dient de reserve een omvang te hebben van € 2.750.000. Deze initiële storting vindt plaats door tot een gelijk bedrag te beschikken over de algemene reserve.

Het op de voorgestelde wijze inzetten van de reserve betekent dat de jaarlijkse beschikking daalt met € 50.000 en dat de laatste beschikking plaats vindt in 2026. Jaarlijks dient dan binnen de begroting voor een bedrag van € 50.000 andere 'structurele' dekking te worden gevonden.

3. Dekking kapitaallasten cultuurhuis

Ten aanzien van de (mogelijke) investering ten behoeve van een cultuurhuis stellen wij u voor de kapitaallasten hiervan te dekken uit en te vormen bestemmingsreserve. Dit naar analogie van in het verleden gerealiseerde accommodaties waarvoor ook een dergelijke reserve is gevormd. De verlaging van het tekort in dit overzicht is gelijk aan het in de Kadernota en de conceptbegroting opgenomen bedrag. Dit bedrag is gebaseerd op een investering van € 750.000 incl. BTW. Uitgaande van een afschrijvingstermijn van 25 jaar is een reserve nodig van € 1.237.500. Dit bedrag zal op enig moment nog moeten worden aangepast aan de daadwerkelijke investering.

4. Uitstel bezuiniging bibliotheek/theater

Aangezien de besluitvorming over het cultuurhuis nog moet plaatsvinden, is er nog geen inzicht in de uiteindelijke exploitatiekosten. Dit betekent dat er ook nog geen duidelijkheid is over de mogelijkheid om de in de huidige begroting opgenomen taakstellende bezuiniging op de subsidies van de bibliotheek en het theater te realiseren. Aangezien de realisatie van het cultuurhuis pas op zijn vroegst in de loop van 2017 zijn beslag zal krijgen gaan wij er van uit dat de voor dat jaar geraamde bezuiniging niet wordt gerealiseerd. Het geraamde bedrag wordt voor dat jaar op nul gesteld en verhoogt het geraamde tekort. De geraamde bezuinigingen in 2018 en volgende jaren wensen wij voorshands te handhaven, in afwachting van de besluitvorming over dit onderwerp.

5. Inzet reserve sociaal domein

In de Kadernota hebben wij aangegeven dat op basis van de huidige prognoses de komende jaren positieve saldi worden verwacht tussen de baten en lasten binnen het sociaal domein. Gelet hierop stellen wij u voor het in de reserve sociaal domein nog beschikbare bedrag de komende jaren in te zetten voor het sluitend maken van de begroting. Onder het kopje "sociaal domein" dat hierna is opgenomen treft u een nadere toelichting aan.

6. Invoeringskosten sociaal domein (ICT)

In het beschikbare budget invoeringskosten sociaal domein is ook een bedrag voor ICT kosten opgenomen. Deze kosten maken inmiddels onderdeel van het ICT-budget (c.q. de

bijdrage aan Syntrophos). Verzuimd is echter om het budget uitvoeringskosten te verlagen zodat dit nog te hoog is opgenomen in de conceptbegroting.

7. Beschikking egalisatiereserve afvalstoffenheffing

Een in de conceptbegroting opgenomen uitgaaf met betrekking tot afvalinzameling is ten onrechte niet ten laste van egalisatiereserve afvalstoffenheffing gebracht.

8. Garantiebanen

Voorgesteld wordt om de in de Kadernota op pag. 10 opgenomen kosten voor garantiebanen te dekken uit de beschikbare ruimte binnen het totale budget voor het sociaal domein.

9. Ouderbijdragen Jeugdwet

Voorgesteld wordt om de in de Kadernota op pag. 35 opgenomen kosten voor ouderbijdragen in het kader van de Jeugdwet te dekken uit de beschikbare ruimte binnen het totale budget voor het sociaal domein.

10. Vervoer jeugd GGZ

Voorgesteld wordt om de in de Kadernota op pag. 35 opgenomen kosten voor vervoer jeugd GGZ te dekken uit de beschikbare ruimte binnen het totale budget voor het sociaal domein.

11. MOP

Eén van de zgn. zoekrichtingen was een taakstellende bezuiniging op de kosten voortvloeiende uit het meerjarenonderhoudsplan (MOP) waarbij tegelijk een egalisatie van de kosten over de jaren zou plaatsvinden door het instellen van een onderhoudsvoorziening. Een bezuiniging van 10% op de gemiddelde lasten t/m 2022 van € 1.000.000 lijkt realiseerbaar en levert jaarlijks € 100.000 op. Aangezien nadere uitwerking in detail nog moet plaats vinden, is deze besparing voor het eerst ingeboekt in 2018.

12. Samenvoegen visies tot 1 project

In de conceptbegroting van 2017 is ten behoeve van de herijking van het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP) een bedrag van € 50.000 opgenomen. Daarnaast is zowel voor de Binnenstadvisie als voor de Havenvisie ook nog eens een bedrag van € 50.000 opgenomen. Omdat de bovengenoemde onderwerpen veel samenhang en verwevenheid vertonen, hebben wij, mede op gelet de suggesties hierover uit uw raad, besloten om deze onderwerpen samen te voegen in één gezamenlijk project met één budget ter grootte van € 75.000.

13. Startmoment Oude Goote

BPD is deels grondeigenaar van de gronden in het plangebied Oude Goote. Ook de gemeente Brielle heeft daar een grondpositie. BPD heeft het initiatief genomen in contact te treden met de gemeente om de woningbouwontwikkeling te starten. In het kader van het aangaan van een anterieure overeenkomst, leidend tot de ontwikkeling van Oude Goote, zullen wij trachten BPD te motiveren voor haar rekening en risico de daartoe noodzakelijke (verkennde) onderzoeken te initiëren. Het bedrag van € 50.000 genoemd in de Kadernota 2017 en tevens opgenomen in de conceptbegroting kan hiermee komen te vervallen.

14. Beschikking algemene reserve

Wij stellen u voor om de resterende tekort te dekken uit de algemene reserve. De uitkomsten van de septembercirculaire en de opbrengst van een trendmatige verhoging van de belastingen zullen bij verwerking in de 1^e wijziging van de programmabegroting 2017-2020 met de onttrekking aan deze reserve worden verrekend.

Financieel meerjarenperspectief: scenario's en risico's

Handhavingsbeleidsplan

Bij de behandeling van de Kadernota is door een aantal fracties o.a. gevraagd naar de meerwaarde van een dergelijk plan en de resultaten die wij willen bereiken.

Het huidig integraal 'handhavingsbeleidsplan Brielle' dateert uit 2012. In 2016 is de Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (Wet VTH) door de Tweede Kamer vastgesteld en in werking getreden. Deze Wet VTH stelt criteria voor kwaliteit en processen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving van omgevingsrecht. Uit de in 2016 gehouden zelfevaluatie is naar voren gekomen dat om te kunnen voldoen aan de procescriteria van de Wet VTH het huidige handhavingsbeleid moet worden herzien. In 2017 wordt het nieuwe handhavingsbeleid opgesteld om te kunnen voldoen aan de criteria.

De aantrekkende economie heeft effect op de bouwproductie. In 2016 is een forse stijging (ruim 40%) van het aantal geregistreerde zaken in het vergunningensysteem zichtbaar. Dit zal effect hebben op de benodigde toezicht en handhavingsbehoefte voor 2017. Door administratieve koppelingen tussen bijvoorbeeld de BAG en de BRP worden inconsequenties gerapporteerd, welke opvolging met toezicht en handhaving vragen. Naast regulier toezicht op bouwwerken is handhaving op illegale verhuur en wonen gewenst, mede vanwege meldingen van overlast. Zo zijn 75 potentiële gevallen van illegale verhuur of arbeidsmigranten in beeld. De aanpak hiervan vergt een langlopend juridisch handhavingstraject, in samenloop met toezicht op meerdere momenten.

Gelet op deze voorziene ontwikkelingen zal komende jaren extra capaciteit moeten worden ingezet op benodigde handhaving in de brede zin van het omgevingsrecht.

Conform hetgeen in de Kadernota is aangegeven is voor het opstellen van plannen en voor een inventarisatie van de te handhaven dossiers eenmalig € 50.000 benodigd (2017). Voor alle vervolgcacties is structureel (voor de jaren 2017 t/m 2020) nog eens € 50.000 benodigd. In 2017 is dus in totaal € 100.000 benodigd en in elk van de jaren 2018 t/m 2020 € 50.000.

Sociaal domein

Bij de behandeling van de Kadernota is aan de orde geweest de mogelijke inzet van de verwachte positieve saldi in het sociaal domein voor het sluitend maken van de begroting. De meningen hierover binnen uw raad zijn verdeeld. Wij hebben al aangegeven dat het om in principe vrij besteedbare middelen gaat, maar dat tegelijk duidelijk is dat het de primaire bedoeling is dat ze (in ieder geval tot en met 2017) worden ingezet voor het sociale domein en dat dat maatschappelijk en politiek ook wordt verwacht. Mede gelet op de beschikbare ruimte in het budget hebben wij in de kadernota een aantal investeringen in het sociaal domein genoemd die tot doel hebben om de in de beleidsplannen omschreven doelen te bereiken.

In de tussentijd hebben wij vastgesteld dat ook met betrekking tot de Pgb's de kosten naar verwachting lager zullen uitvallen dan voorzien. Hierdoor stijgt het berekende positieve saldo met ca. € 200.000. Hier tegenover staat dat de VNG en het Rijk het recent eens zijn geworden over aanpassingen in het budget Wmo en Jeugd. Al eerder hebben deze partijen besloten een aantal zgn. "startstreepmutaties" door te schuiven naar de septembercirculaire. Het gaat hier om verkeerde veronderstellingen in de oorspronkelijk budgettoedeling richting gemeenten, waarbij cliënten onterecht onder de Jeugdwet en/of Wmo geschaard zijn, terwijl ze feitelijk in de Wet langdurige zorg thuishoren. Gemeenten hadden (en krijgen) dus ook geen uitgaven voor deze groepen cliënten. De totale negatieve bijstelling van de uitkering bedraagt € 226 miljoen. Aangezien de septembercirculaire nog niet is verschenen zijn de exacte gevolgen voor Brielle nog niet bekend. Uitgaande van de macro-afname houden wij voorlopig rekening met een nadelig effect van ca. € 178.000.

Samengevat kan het volgende overzicht worden gegeven van de beschikbare budgetten en de aanwending daarvan.

Berekening budgetruimte sociaal domein

Omschrijving	2017	2018	2019	2020
Positieve saldi budgetten overgehevelde taken sociaal domein, volgens de kadernota € 662.483 na controle gecorrigeerd tot	749.335	749.335	749.335	749.335
Mutatie integratie-uitkering volgens meicirculaire 2016	167.704	240.687	232.745	211.946
Correctie meicirculaire i.v.m. directe doorbetaling voor:				
Participatie	-19.074	-24.891	-25.012	-31.512
WSW	1.496	-6.585	-1.724	21.667
Na het opstellen van de Kadernota is duidelijk geworden dat op basis van de herziene prognose 2016 de benodigde budgetten voor PGB's in de conceptbegroting vermoedelijk ca. € 200.000 lager zullen uitvallen	200.000	200.000	200.000	200.000
De totale budgetruimte komt hiermee op	1.099.461	1.158.546	1.155.344	1.151.436
Zoals in bovenstaand overzicht is aangegeven wordt voorgesteld in aantal posten uit de Kadernota te dekken binnen het budget sociaal domein, t.w. :				
Garantiebanen (<i>Kadernota p.10</i>)	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Ouderbijdragen jeugdwet (<i>Kadernota p.35</i>)	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Vervoer jeugd GGZ (<i>Kadernota p.35</i>)	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Van de in de Kadernota genoemde investeringen in het sociaal domein tot een bedrag van ca. € 260.000 stellen wij voor de volgende onderdelen te handhaven (in bijlage 3 bij deze nota van aanbidding is een nadere toelichting op deze posten opgenomen)				
Inloop GGZ/Buurt M/V	-38.000	-38.000	-38.000	-38.000
Vrijwilligersbeleid	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Bevorderen wederzijdse hulp	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Preventie huiselijk geweld	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
Jeugd- en opvoedcoach	-82.500	-82.500	-82.500	-82.500
Eenzaamheidsbestrijding	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500
Dementiebeleid	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Resterende budgetruimte	839.461	898.546	895.344	891.436
Verwachte wijziging in de integratie-uitkering sociaal domein door aanpassing budget Wmo en jeugd als gevolg van "startstreepmutaties" (voorlopige raming!)	-178.000	-178.000	-178.000	-178.000
Naar de huidige verwachtingen en aannames nog beschikbare budgetruimte binnen het sociaal domein	661.461	720.546	717.344	713.436

Zoals hiervoor al aangegeven stellen wij u voor de laatst genoemde bedragen voorlopig te storten in de reserve beleg10 en dus op dit moment niet in te zetten als algemeen dekkingsmiddel om daarmee de begroting sluitend te maken.

Bij de overheveling van de taken in de sociale zorg is er voor gekozen niet direct (zwaar) te bezuinigen maar een reserve in te stellen voor de nieuw overgekomen taken in de sociale zorg

van € 1.000.000. Hiermee kon de zorgcontinuïteit worden gewaarborgd en andere risico's van de drie decentralisaties opgevangen. In de praktijk blijken de huidige verdeelmodellen die de basis vormen voor rijksbijdragen Sociaal Domein voor Brielle gunstig uit te pakken. Deze systematiek is in principe voor drie jaren (2015 t/m 2017) afgesproken. Het kabinet is voornemens deze rijksbijdragen vanaf 2018 onderdeel te laten zijn van de algemene uitkering uit het gemeentefonds (thans is het nog een integratie-uitkering binnen de gemeentefondsuitkering). Aangezien de verdeelmaatstaven van de integratie-uitkering anders zijn dan van de algemene uitkering is nog onduidelijk welke effecten dit zal hebben. Daarnaast lijkt het een landelijk beeld dat gemeenten middelen over lijken te houden op de nieuwe zorgtaken. Het is niet uitgesloten dat dit op termijn tot een korting leidt op de door het Rijk beschikbaar gestelde budgetten. Derhalve stellen wij voor de overschotten op het sociaal domein nog niet tot besteding te laten komen maar te reserveren binnen beleg 10. Bij begroting 2018, als mogelijk ook meer duidelijkheid bestaat over de nieuwe financieringssysteematiek en het Rijksbeleid kan over de (eventuele) besteding nader worden besloten.

Zoals aangegeven is bij begroting 2015 een reserve sociaal domein gevormd uit algemene middelen van in totaal €1 miljoen. Dit in de verwachting dat zich in 2015 en 2016 een tekort op het sociaal domein zou voordoen van €0,5 miljoen per jaar (structureel). Middels de reserve hoefde niet direct te worden bezuinigd maar zou bij begroting 2017 bezien in hoeverre structurele maatregelen nodig zouden zijn. Naar nu blijkt zijn er geen tekorten maar zelfs overschotten op het sociaal domein. Daarmee vervalt het doel van de reserve. De eerder toegevoegde €1 miljoen wordt gebruikt om 2017 deels dekkend en latere jaren dekkend te maken. Voor eventuele tegenvallers in het lopende begrotingsjaar voorziet, evenals in andere domeinen, de algemene reserve.

Om toch te komen tot een voor alle jaren sluitende begroting stellen wij voor om het resterende tekort in 2017 te dekken uit de algemene reserve. Wij gaan er van uit dat bij de Kadernota 2018-2021 met meer stelligheid een uitspraak kan worden gedaan over de prognoses die nu zijn gedaan ten aanzien van de benodigde budgetten alsmede over de rijksuitkering die hier tegen over staat. In ieder geval beschikken wij op dat moment ook over de werkelijke cijfers over 2016, zodat er ervaringsgegevens zijn over twee volledige jaren.

Septembercirculaire algemene uitkering gemeentefonds

Tijdens de afronding van deze nota van aanbieding is de zgn. "septembercirculaire" over de algemene uitkering uit het gemeentefonds nog niet ontvangen. Wij zullen u hierover separaat informeren en de eventuele gevolgen opnemen in de 1^e wijziging van deze begroting.

Voorstel t.a.v. gemeentelijke heffingen

Evenals voorgaande jaren doen wij u ook dit jaar een voorstel om de belastingen trendmatig te verhogen. Wij zijn van mening dat de financiële positie van onze gemeente geen aanleiding geeft om deze verhoging achterwege te laten, ook al is de opbrengst van een dergelijke verhoging relatief laag.

Rekening houdend met de geraamde kosten voor de komende jaren en de ontwikkeling van het aantal aansluitingen zal het tarief rioolrecht, om de kostendekking van 100% in stand te houden, voor de jaren 2016-2019 jaarlijks met 2,5% moeten stijgen. Het tarief voor 2017 zal dan € 214 moeten gaan bedragen.

Het tarief afvalstoffenheffing is in 2013, als gevolg van het lagere verwerkings-tarief voor restafval, met € 24 verlaagd tot € 177. Daarbij was budgettaire ruimte gehouden voor de in 2013 nader uit te werken maatregelen uit het afvalbeleidsplan 2013-2017. In 2014 is een nieuwe

calculatie opgesteld en kon het tarief alsnog verlaagd worden met € 12 tot € 165. Dit tarief kan voor 2017 gehandhaafd blijven.

Ten aanzien van de overige tarieven en de gemeentebelastingen stellen wij u voor om deze trendmatig te verhogen. Als trendpercentage stellen wij de verwachte loon- en prijsontwikkeling voor overheidsuitgaven in 2016 voor. Dit percentage is berekend op 0,9% (*meicirculaire gemeentefonds 2016*)

Voor de OZB geldt dat het tarief (percentage) ook wordt aangepast voor de opgetreden waardeinstijging of -daling, dit om te voorkomen dat de totaalopbrengst op basis van de geldende tarieven stijgt of daalt door de waardeontwikkeling.

Slot

Evenals in voorgaande jaren spreken wij het vertrouwen uit dat wij in goed overleg met u uitvoering kunnen geven aan het in deze begroting vastgelegde beleid.

Burgemeester en wethouders van Brielle,

The image shows two handwritten signatures in black ink. The signature on the left is 'A.J.T. Korthout' and the signature on the right is 'G.G.J. Rensen'. The signatures are written in a cursive, flowing style.

A.J.T. Korthout, loco.

G.G.J. Rensen.

Bijlage 1: Aansluiting uitkomsten begroting met de kadernota 2017-2020

Prog	Omschrijving	2017	2018	2019	2020
	Uitkomst meerjarenbegroting 2016-2019 (incl. wijz)	0	0	0	0
	Uitkomsten Kadernota 2017	1.703.212	1.264.374	1.360.589	1.385.604
	Uitkomst conceptbegroting 2017-2020	2.065.853	1.690.298	1.870.892	1.545.029
	Te verklaren verschil	362.641	425.924	510.303	159.425
	Analyse verschil:				
4	1 bijdrage van het rijk	-19.832	-7.425	-7.425	-7.425
5	2 Vervangen buitenzonwering Dukdalf		-17.080		
6	3 sociaal domein	6.299	28.998	26.269	26.269
7	4 dekkingsverschil afvalstoffenheffing	35.000	0	0	0
9	5 OZB	19.720	24.605	26.730	19.584
9	6 rentetoevoeging reserves	-32.373	-6.220	-7.025	20.084
Overh.					
	7 inhuur communicatie adviseur	45.000			
	8 publiciteit en voorlichting	23.500	23.500		
	9 (regionale) bestuurskrachtmeting	-20.000			
	10 Personeelskosten	18.744	53.412	23.709	-196.658
	11 Financiën drukkosten begroting/rekening	-12.286	-12.286	-12.286	-12.286
Alle					
	12 Kapitaallasten t.l.v. de exploitatie	9.600	59.883	57.899	105.535
	13 Afwijkingen kleiner dan € 5.000 per saldo	20.135	14.114	41.344	41.662
	14 verschillen laatste jaar				-220.853
0	15 verschillen Grondexploitatie gronden (mva)				
	beschikking algemene reserve	604.648			
	beschikking algemene res.grondexploitatie		611.857	619.355	619.355
	rente lasten	131.313	124.104	116.606	-245.965
	exploitatiekosten	200	200	200	200
8	Bouwgrondexploitatie:				
	rente toevoeging voorziening	125.226	127.730	130.285	132.890
	exploitatiekosten	4.800	4.800	4.800	4.800
	Doorbelasting kostenplaatsen i.v.m. lagere dekking door Grondexploitatie	21.863	21.863	21.863	21.863
	<i>subtotaal Grondexploitatie</i>	<i>888.050</i>	<i>890.554</i>	<i>893.109</i>	<i>533.143</i>
0,3,8	Waarvan reeds opgenomen in de Kadernota	-857.868	-805.791	-732.509	-747.879
	16 verschillen renteverdeling:				
	lagere doorbelasting rente	674.157	586.223	636.075	1.109.797
	rente financieringssaldo	30.906	59.548	30.524	30.524
	rente langlopende geldleningen	0	0	0	-78.577
	rente risico-opslagpercentage KZC Brielle	0	0	0	2.616

Prog	Omschrijving	2017	2018	2019	2020
	stelpost rente eigen vermogen GREX	-466.111	-466.111	-466.111	-466.111
	subtotaal renteverdeling	238.952	179.660	200.488	598.249
	Totaal	362.641	425.924	510.303	159.425

Toelichting:

1. De raming van € 7.425 voor de jaarlijks via de gemeente Nissewaard te ontvangen gelden kwalificatieplicht, was nog niet in de begroting opgenomen Tevens is de specifieke uitkering voor Onderwijsachterstandenbeleid van € 12.407,- met een jaar verlengd (t/m 2017).
2. Het in de begroting 2016 geraamde bedrag van € 17.480 voor het vervangen van de buitenzonwering in 2018 is naar voren geschoven (2016).
3. Na berekening van de budgetruimte binnen het sociaal domein (zie de toelichting bij de paragraaf sociaal domein in de Nota van aanbidding bij deze begroting) blijft er nog een verschil over. Dit heeft o.a. te maken van de afwijkingen tussen werkelijke en begrote uitvoeringskosten.
4. overblijft op basis van een recente prognose (inclusief beleidsintensiveringen). Het dekkingverschil in de afvalstoffenheffing van 2017 had gecorrigeerd moeten worden via een beschikking over de egalisatiereserve Dit zal in de 1^e wijziging op de programmabegroting hersteld worden. Zie ook de berekening van het tarief afvalstoffenheffing op pag. 115 van de conceptbegroting.
5. De raming voor onroerendezaakbelasting is aangepast aan de laatste opgave van het SVHW. .
6. Over de stand van de reserve huisvesting onderwijs en de algemene risicoreserve wordt 4% rente toegevoegd. Deze mutatie is het gevolg van de afwijking in de stand van de reserve huisvesting onderwijs ten opzichte van de vorige meerjarenbegroting door diverse mutaties.
7. In verband met de toegenomen werkzaamheden in het kader van Voortaan Voorne is extra ondersteuning tot 1-1-2018 noodzakelijk. De inzet van communicatie ten behoeve van de vorming van de AFO bedraagt 24 uur/week
8. De verwachte verlaging van kosten in verband met het volledig publiceren van gemeentelijke besluiten/stukken langs digitale weg is nog niet gerealiseerd en voorshands doorgeschoven naar 2019.
9. De raming voor de regionale bestuurskrachtmeting kan gelet op de ontwikkelingen rondom de AFO Voortaan Voorne vervallen.
10. Diverse kleinere aanpassingen in de personeelslasten. Het verschil in 2020 ontstaat door de laatste tranche inzake de te bereiken bezuiniging op de personeelskosten/bedrijfsvoering voor een bedrag van totaal € 890.000 per ultimo 2020 (€ 230.000 extra bezuiniging ten opzicht van 2019).
11. De begroting en rekening worden digitaal verstrekt waardoor de kosten van de drukkerij komen te vervallen.
12. Het verschil is ten opzichte van de totale kapitaallasten ten laste van de exploitatie (€ 1,5 mln.), gering en wordt niet nader toegelicht.
13. De overige verschillen kleiner dan € 5.000 zijn gesaldeerd tot één bedrag.
14. Doordat in de Kadernota het laatste jaar van de meerjarenraming een "kopie" is van het voorgaande jaar zullen hier altijd grotere verschillen ontstaan. In de conceptbegroting zijn de juiste bedragen voor 2020 verwerkt.
15. Grondexploitatie: de niet in exploitatie genomen gronden zijn geherrubriceerd naar terreinen en gronden bij de materiële vaste activa (Programma 0). In 2019 worden deze gron-

den afgewaardeerd naar de (verwachte) marktwaarde ten laste van de voorziening. De aanpassing van de waardering en rubricering van de grondexploitatie heeft gevolgen voor de wijze van rentetoerekening en dekking. De met ingang van 2017 toegerekende rente volgens het omslagpercentage (5%) wordt niet meer gedekt binnen de grondexploitatie.

De voorziening verliezen grondexploitatie wordt tegen contante gewaardeerd en er zal jaarlijks een toevoeging moeten plaatsvinden voor het percentage (disconteringsvoet) waartegen de voorziening contant is gemaakt (2%).

16. Renteverdeling: De lagere doorbelasting van rente wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het percentage wat aan de grondexploitatie mag worden toegerend gedaald is met 3,6%.

Door wijzigingen in de renteverdeling (conform herziening BBV) mag er geen rente meer gerekend worden over het financieringssaldo.

De in de begroting 2016 opgenomen stelpost van € 466.111 in verband met rente eigen vermogen grondexploitatie (inzet voorziening) komt te vervallen. Mutaties in dit verband zijn verwerkt in de conceptbegroting.

Bijlage 2: Verloop reserve Beleg10

Omschrijving	Bedrag
Saldo per 1 januari 2016	8.894.443
Geraamde beschikking 2016	-899.482
Storting 2016	446.009
Saldo per 1 januari 2017	8.440.970
Storting budgetruimte sociaal domein	661.461
Geraamde beschikking 2017	-1.250.000
Saldo per 1 januari 2018	7.852.431
Storting budgetruimte sociaal domein	720.546
Geraamde beschikking 2018	-1.250.000
Saldo per 1 januari 2019	7.322.977
Storting budgetruimte sociaal domein	717.344
Geraamde beschikking 2019	-1.250.000
Saldo per 1 januari 2020	6.790.321
Storting budgetruimte sociaal domein	713.436
Geraamde beschikking 2020	-1.250.000
Saldo per 1 januari 2021	6.253.757

Bijlage 3: Toelichting investeringen sociaal domein

Inloop GGZ/Buurt M/V

Samen met Hellevoetsluis en Westvoorne is gestart met een pilot voor Buurt M/V: één of mensen met een bijstandsuitkering krijgen een arbeidsovereenkomst met Buurt M/V en bieden als Buurtman of Buurtvrouw praktische ondersteuning aan inwoners. Te denken valt aan het ordenen van administratie, dagstructuur aanbrengen of bij het herstellen van een sociaal netwerk. Voortzetting van het project kost € 38.000 per jaar (het eerdere besluit had betrekking op drie kwartalen. Het gaat nu om een heel jaar, vandaar het hogere bedrag).

Vrijwilligersbeleid

Naast mantelzorgers spelen vrijwilligers een belangrijke rol bij de decentralisaties. In 2016 wordt de nieuwe nota vrijwilligersbeleid opgesteld. Het aanbod van vrijwilligers verandert van langdurige inzet naar veelal kortere 'klussen' of perioden. Dit vraagt een ander beleid van organisaties. Ook het stimuleren van vrijwilligerswerk, m.n. voor bestuursfuncties is een vraag die aandacht verdient. Daarnaast is er steeds meer behoefte aan "maatjes". Deze wijzigingen in vraag en aanbod maken dat er nieuw beleid nodig is. Om dat uit te kunnen voeren zijn nieuwe middelen noodzakelijk.

Bevorderen wederzijdse hulp

Per 2015 vonden de decentralisaties sociaal domein plaats. In 2015 is veel aandacht gegaan naar het inregelen van alle nieuwe werkzaamheden. Vanaf het begin was het duidelijk dat het niet alleen zou moeten gaan om het overnemen van taken (transitie), maar ook om vernieuwing (transformatie). Daarbij vindt een verschuiving plaats van zwaardere naar lichtere vormen van zorg en van individuele naar meer collectieve vormen van zorg. Deze transformatie moet de komende jaren verder vorm krijgen. Op het niveau van Voorne wordt hierin samengewerkt. Onderdeel van de transformatie is dat burgerkracht versterkt wordt en bewoners met een ondersteuningsvraag in eerste instantie een beroep doen op hulp uit hun netwerk. Sommige bewoners ontbreekt het aan een eigen netwerk. Voor deze groep is een digitale ontmoetingsplaats wenselijk, waar vraag naar hulp en aanbod van ondersteuning tussen burgers mogelijk gemaakt wordt, om zo wederzijdse (informele) hulp te bevorderen. Daarnaast is versterking nodig van de communicatie in het sociaal domein, zodat de burger eenvoudiger zelf (informele) hulp en algemene voorzieningen kan vinden, bijvoorbeeld door het toegankelijker maken van de digitale sociale kaart of door gerichte communicatie over rechten en plichten wanneer de burger een beroep doet op ondersteuning door de gemeente. Om tot een keuze uit aanbieders te komen worden eerst de wensen vanuit Voorne in kaart gebracht.

Preventie geweld achter de voordeur

Brielle kent per jaar tientallen meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling (1). Naast hulpverlening voor slachtoffers en daders is inzet op preventie belangrijk om nieuwe gevallen in de toekomst te voorkomen. Daarnaast kan preventie een rol spelen bij het wegnemen van de meldingsverlegenheid die we nu zien. Door deze meldingsverlegenheid komen signalen (te) laat bij elkaar en kan er niet tijdig worden opgetreden. Door partijen als scholen, jongerenwerk, sportverenigingen te informeren over mogelijke signalen kan escalatie wellicht voorkomen worden.

(1)<http://regioaanpakveiligthuis.nl/sites/default/files/files/Regiovisie%20huiselijk%20geweld%20en%20kindermishandeling%20ZHE%20DEF.pdf>

Jeugd- en opvoedcoaches

Jeugd- en opvoedcoaches (J&O) ondersteunen kinderen, jongeren en ouders met vragen of problemen rond opgroeien en opvoeden. Momenteel heeft het gebiedsteam Brielle 2,0 fte aan coaches. Door de inzet van J&O kan snel ondersteuning geboden worden en in veel gevallen de inzet van duurdere, specialistische zorg voorkomen worden. Wanneer er zorgen zijn over een jeugdige en de hulp aan het gezin en de jeugdige niet goed van de grond komt, dan bestaat de mogelijkheid om via het Jeugdbeschermingsplein een drangtraject (zonder verzoek tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming) in te zetten, hetgeen bestaat uit intensievere hulp en ondersteuning aan het gezin. Deze ondersteuning wordt momenteel vanuit de GR Jeugdhulp ingezet vanuit het specialistisch aanbod van de J&O organisaties en JBRR. De komende tijd wordt op Voorne beleid geformuleerd om deze intensieve vorm van hulp en ondersteuning lokaal aan te bieden, waardoor het aanbod binnen het gebiedsteam versterkt wordt en op de langere termijn hopelijk een afname van het aantal gedwongen maatregelen, vanwege de eerder ingezette en passende hulp en ondersteuning, gerealiseerd kan worden. Het voorgestelde budget maakt uitbreiding van het aantal coaches met 1 fte mogelijk (waaronder eentje die, als het even kan, tevens Arabisch spreekt, omdat veel nieuwkomers/statushouders die taal het meest machtig zijn).

Eenzaamheidsbestrijding

Najaar 2016 wordt de nota lokaal gezondheidsbeleid 2016/2018 vastgesteld. Speerpunt in het gezondheidsbeleid tot heden was preventie van alcohol- en middelengebruik. Uit de GGD-monitor blijkt dat in Brielle eenzaamheidsgevoelens toenemen (m.n. onder 19-65-jarigen: 30% voelde zich matig tot ernstig eenzaam; voor ouderen was dat 39%), met alle gevolgen voor een slechtere leefstijl en een groter risico op depressie en suïcide. De wens is om eenzaamheidsbestrijding op te nemen in de nota. Daarnaast wordt het onderwerp dementie daar nader in uitgewerkt. De voorstellen voor de aanpak in Brielle zijn voortgekomen uit gesprekken met professionals en vrijwilligers, de input van de thema-avond over eenzaamheid, input van Coalitie Erbij. Aansluiting is ook gezocht bij de activiteiten die Hellevoetsluis en Westvoorne in hun actieplan hebben staan.

Dementiebeleid

Door de toename van het aantal ouderen neemt ook het aantal dementerenden toe (1). De komende tijd wordt daarvoor (in het kader van de nota volksgezondheid) beleid geformuleerd, m.n. gericht op opvang, begeleiding en dagbesteding. Ook de mantelzorgers van de dementerenden worden in het beleid meegenomen. Het voorgestelde budget maakt realisatie van op dementerenden gericht beleid mogelijk.

(1) **Aantallen** voor Brielle (:bron: Alzheimerstichting)

2013	2014	2020	2030	2040
238	253 (+6%)	333 (40%)	483 (+103%)	606 (+155%)

Er is al veel in Brielle voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Lacunes blijken er te zijn als het gaat om de *groep relatief jonge mensen (50/55 plus)* met dementie en *om mensen met beginnende dementie*. Zij voelen zich vaak niet aangesproken door het bestaande aanbod van dagbesteding dat te veel gericht is op mensen die al in een verder gevorderd stadium van de ziekte zijn. Daarom willen we een laagdrempelig groepsaanbod voor mensen met beginnende dementie, dat sterk gericht is op het actief blijven en behoud van eigen regie in een zo gewoon mogelijke situatie. Ook voor de jongere doelgroep is een specifiek aanbod nodig, gezien hun situatie (vaak nog werkend, kinderen thuis etc.). Verder willen we vrijwilligersorgani-

saties stimuleren om een bijdrage te leveren aan het mogelijk maken dat mensen met demen-
tie zolang mogelijk mee blijven doen. Tot slot is extra aandacht nodig voor de respijtzorg voor
mantelzorgers van deze groep.